

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoP/16/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8513204828
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8513204828.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci starostlivosti súdu o mal. G. O., nar. XX. XX. XXXX, mal. Y. O., nar. XX. XX. XXXX a mal. Y. O., nar. XX. XX. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, deti rodičov Z. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XX, X., toho času Ústav na výkon trestu odňatia slobody, B. O. P. a W. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. XX, v konaní o zníženie výživného, o odvolaní matky a kolízneho opatrovníka proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 23. 04. 2014, č. k. 4P/171/2013-68 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 18. 04. 2011, č. k. 2P/13/2010-94 vo výroku o výživnom tak, že znížil výživné zo strany otca pre mal. G. zo sumy 100 Eur mesačne na sumu 27,13 Eur mesačne a pre mal. Y. a Y. zo sumy po 80 Eur mesačne na sumu po 27,13 Eur mesačne na každé dieťa s povinnosťou otca uhrádzať výživné vždy do 20-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky počnúc dňom právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že mal. deti pochádzajú z manželstva rodičov. Naposledy o výživnom pre mal. deti bolo rozhodnuté rozsudkom tamojšieho súdu sp. zn. 2P/13/2010, ktorým boli mal. deti zverené do osobnej starostlivosti matke a otcovi bola uložená povinnosť platiť výživné pre mal. G. sumou 100 Eur mesačne a pre mal. Y. a mal. Y. sumou po 80 Eur mesačne. Keďže výživné zo strany otca nebolo riadne plnené, matka sa domáhala plnenia výživného prostredníctvom exekúcie, ktorá však bola neúspešná, a preto požiadala štát o náhradné výživné, ktoré je takouto formou plnené. V čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom bol otec držiteľom živnostenského oprávnenia a jeho príjem za rok 2010 podľa správy Daňového úradu v Šamoríne predstavoval 7 325 Eur a základ dane predstavoval 2 929 Eur. V čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom, keďže otec mal. detí nepreukázal svoje príjmové a zárobkové pomery, súd aplikoval ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine a vychádzal z právnej domnienky príjmu otca, t.j. 20-násobku sumy životného minima, ktorá predstavovala 1 692,20 Eur. V čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom matka bola zamestnaná s čistým príjmom 400 Eur mesačne, poberala prídavky na deti vo výške 132,06 Eur a daňový bonus vo výške 120 Eur mesačne. Otec v súčasnosti je vo výkon trestu odňatia slobody, trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 1T/189/2012, bol odsúdený pre spáchanie zločinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona a prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona s predpokladaným koncom trestu 30. 11. 2015. Jeho príjem vo výkone trestu odňatia slobody je minimálny. Za rok 2013, t. j. od

septembra do decembra predstavovala čistá mzda otca celkom 175,94 Eur, z ktorej mu boli realizované zrážky na základe prebiehajúcich exekúcií na výživné. Matka aj v súčasnosti je naďalej zamestnaná v spoločnosti MKEM, s. r. o., F.H. s čistým mesačným príjmom 542,87 Eur. Poberá daňový bonus 107,05 Eur, prídavky na dieťa a je jej vyplácané náhradné výživné vo výške 468 Eur mesačne spolu na 5 detí (tri maloleté deti a dve plnoleté deti). Býva s deťmi v rodinnom dome v P., ktorého je výlučnou vlastníčkou. Výdavky na chod domácnosti predstavujú platby na elektrinu 100 Eur mesačne, plyn 63 Eur, káblová televízia 25 Eur, internet 16 Eur, stočné a vodné 56 Eur mesačne. Taktiež má náklady súvisiace so zakúpením palivového dreva vo výške 390 Eur, výdavky so zaplatením miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady vo výške 113,88 Eur ročne a daň z nehnuteľnosti vo výške 22,20 Eur ročne. Zo svojho príjmu spláca stavebný úver po 50 Eur mesačne, ktorý jej bol poskytnutý po tom, ako otec opustil spoločnú domácnosť. Stará matka mal. detí, ktorá s nimi žije v spoločnej domácnosti je starobnou dôchodkyňou s príjmom dôchodku 380 Eur mesačne. Na chode domácnosti sa podieľa v rámci svojich možností a schopností. Obidvaja rodičia majú okrem mal. detí vyživovaciu povinnosť aj k dvom plnoletým deťom, synovi Z., študentovi 1.ročníka Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v M. a k dcére G., študentke 3.ročníka gymnázia. Plnoletý syn U. je už samostatný, zamestnaný. Doposiaľ rodine finančne pomáhal, ale z dôvodu, že si mieni založiť rodinu a plánuje svadbu, finančná pomoc matke z jeho strany už nebude možná. Mal. G. je žiačkou 9.ročníka základnej školy, má zdravotné problémy, alergiu na mlieko a celiakiu, s čím sú spojené výdavky na upravenú stravu. Mal. Y. a Y. sú žiačkami 8.ročníka základnej školy, navštevujú tanečný krúžok. Mal. Y. je zdravá, ale Y. má helikobaktéria, a preto raz za tri mesiace absolvuje vyšetrenia v P.. Dvojčatá chodia na doučovanie z matematiky, s čím má matka výdavky vo výške 12 Eur týždenne. Otec vo svojej výpovedi pred dožiadaným súdom uviedol, že vo výkone trestu odňatia slobody je v dôsledku neplnenia si vyživovacej povinnosti. Nemá žiaden majetok. Je síce pracovne zaradený, pričom zo mzdy sa vykonávajú zrážky na výživné aj ďalšie dlhy. Ostáva mu 15 Eur podľa počtu odpracovaných hodín v tom ktorom mesiaci. Výživné neuhrádzal, pretože nemal z čoho. Živnosť, ktorú mal, zrušil, istý čas bol nezamestnaný a potom nastúpil na výkon trestu. Nie je v jeho schopnostiach platiť určené výživné, preto žiadal, aby súd určil sumu, ktorú je reálne schopný platiť.

Kolízny opatrovník nesúhlasil so znížením výživného odôvodňujúc, že ak súd zníži výživné späť, matke vznikne povinnosť rozdiel na vyplácanom náhradnom výživnom vrátiť, čím by sa príjem rodiny znížil. S poukazom na ust. § 78 ods. 1, 3, § 75 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, 4 Zákona o rodine súd skonštatoval, že toho času neexistuje objektívna možnosť u otca zabezpečiť si vyšší príjem a vo všeobecnosti rozsah určenia vyživovacej povinnosti zo strany povinného rodiča k mal. deťom by mal zodpovedať jeho aktuálnym príjmom a životnej úrovni. Oproti predchádzajúcej úprave výživného došlo na strane otca mal. detí k zmene pomerov v tom smere, že otcov príjem, z ktorého je nutné vychádzať sa podstatne znížil. Aj keď dôvody otca, ktoré uviedol pre zníženie výživného vznikli a vyplývajú práve z jeho porušovania základnej vyživovacej povinnosti na mal. deti, súd musel vychádzať z aktuálnych pomerov na strane povinného otca. Túto skutočnosť by si mal otec uvedomiť a po ukončení trestu odňatia slobody, takto zanedbanú vyživovaciu povinnosť mal. deťom všemožne vynahradiť. Malo by byť v záujme otca po výkone trestu odňatia slobody nájsť si zamestnanie, ktoré mu zabezpečí finančný príjem tak, aby mal. deťom bol poskytnutý aspoň základný životný štandard prislúchajúci ich základným potrebám v súvislosti s ich riadnym vývinom. V súčasnosti však nie je v schopnostiach a možnostiach otca platiť doposiaľ určené výživné, a preto súd znížil výživné na minimálnu výšku určenú zákonom.

Samostatným výrokom súd rozhodol o tom, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Toto odôvodnil odkazom na ust. § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p. so zdôraznením, že ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka a kolízny opatrovník.

Matka v odvolaní uviedla, že otec dostal rodinu do finančných problémov a jeho príjem nebol lepší ani v čase, keď bol na slobode. Z obsahu odvolania vyplýva, že matka navrhuje napadnutý rozsudok zmeniť a návrh otca o zníženie výživného v celom rozsahu zamietnuť. Vytyka súdu, že sa priklonil iba k dôvodom uvádzaným otcem a nevzal do úvahy odôvodnené potreby mal. detí. Zdôraznila, že výživné jej dopláca štát a nie otec, preto nevidí dôvod, aby sa to malo zmeniť. Otec sa dlhodobo vyhýba plneniu vyživovacej povinnosti. Robil dlhy, bral pôžičky, výsledkom čoho sú prebiehajúce exekučné konania. Nevidí žiadnu súvislosť s rozsudkami Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2CoP/95/2012 a sp. zn. 2CoP/26/2013, na ktoré súd v odôvodnení rozhodnutia poukazuje. Z uvedeného len vyplýva, že súd prvého stupňa znížil

výživné zo strachu, lebo krajský súd v obdobnom prípade znížil výživné tiež. Nevzal však do úvahy, že prejednávaná vec je iná. Verí, že krajský súd vec riadne prehodnotí a rozhodne v prospech matky.

Kolíznym opatrovníkom v podanom odvolaní uviedol, že súd pri rozhodovaní o znížení výživného neprihliadal aj na zmeny pomerov na strane mal. detí a na vývoj životných nákladov, ale len na zmenu pomerov na strane otca. Od doby posledného rozhodnutia súdu o výživnom, deti povyrástli, majú zdravotné problémy - alergiu na mlieko a celiakiu, s čím sú zvýšené výdavky na upravenú stravu. Osobnú starostlivosť zabezpečuje výlučne matka, otec si stanovenú vyživovaciu povinnosť nikdy neplnil, a preto matka požiadala o vyplácanie náhradného výživného. Znížením výživného pre mal. deti o sumu 178,61 Eur mesačne sa podstatne zníži životná úroveň mal. detí a taktiež aj plnoletých detí za predpokladu, že súd zníži výživné aj pre nich o ďalších 155,74 Eur. Celkovo je možné predpokladať, že sa príjem rodiny z doposiaľ poskytovaného náhradného výživného zníži o sumu 332,35 Eur mesačne. Od doby podania návrhu otca do doby rozhodnutia súdu došlo k zmene pomerov na strane otca, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody, pracovne zaradený a zariadenie uviedlo aj výšku jeho mzdy. Preto ani súdom stanovenú výšku výživného pre mal. deti nebude otec schopný reálne platiť, lebo jeho príjem od septembra do decembra 2013 v uvedenom zariadení predstavoval celkom len 175,94 Eur. V zariadení na výkon trestu má otec v plnom rozsahu zabezpečené všetky základné životné potreby, kým matka v dôsledku konania otca a rozhodnutia súdu o znížení výživného v plnom rozsahu tieto potreby mal. detí nebude schopná zabezpečovať a ich životná úroveň sa výrazne zníži. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh otca o zníženie výživného zamietol.

Na prejednanie podaného odvolania odvolací súd nenariadoval pojednávanie. Nevyžiadala si to potreba zopakovania či doplnenia dokazovania, ani to, žeby súd prvého stupňa bol vo veci konal bez realizácie pojednávania a napokon ani verejný záujem. Postupoval tak preto vo veci podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p.. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok i konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 2 písm. a), ods. 3 O. s. p.. Po takomto preskúmaní rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že odvolaniu matky a kolízneho opatrovníka nie je možné vyhovieť.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 159 ods. 3 určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. Zákon však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať. V ust. § 163 O. s. p. výslovne umožňuje zmenu rozsudku odsudzujúceho na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Pritom nie je rozhodujúce, či ide o plnenie vyživovacej povinnosti určenej súdom alebo o plnenie dohody. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa tohto ustanovenia dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia pôvodného rozsudku. Nestačí len úvaha o tom, že je doterajšie výživné vysoké či nezodpovedajúce schopnostiam a možnostiam povinného otca. Pokiaľ by súd nemal preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúmanie a reperáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Touto zásadou sa súd musel riadiť aj pri rozhodovaní o podanom návrhu otca na zníženie vyživovacej povinnosti. Nie je možné v tomto konaní preskúmať správnosť či primeranosť určenia výšky výživného predchádzajúcim rozhodnutím (v danej veci ide o rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 18. 04. 2011, č. k. 2P/13/2010-94). Právne relevantným pre rozhodnutie o podanom návrhu otca je len to, či sa výrazne, trvale, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávnených mal. detí a na strane povinného otca, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

Z ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov. Vývoj životných nákladov je objektívna okolnosť, ktorá je sama o sebe možná odôvodniť zmenu výšky výživného.

Podľa ust. § 62 ods. 1 - 4 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa

na životnej úrovni rodičov. Každý rodič, bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Odvolačný súd sa stotožňuje so skutkovým zistením súdu prvého stupňa, že posledná úprava vyživovacej povinnosti sa realizovala rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 18. 04. 2011, č. k. 2P/13/2010-94. Uvedeným rozhodnutím bolo určené výživné na vtedy mal. Z. sumou 110 Eur mesačne, na vtedy mal. G. sumou 100 Eur mesačne, na mal. G. sumou 100 Eur mesačne a na mal. Y. a Y. sumou po 80 Eur mesačne počnúc dňom 01. 10. 2010. V čase poslednej úpravy výživného otec bol samostatne zárobkovo činnou osobou v oblasti zámočníckych prác a práce vykonával pre firmu PL PROFI Orlov. Podľa správy Daňového úradu v X. jeho ročný príjem z podnikania za rok 2010 činil 7 325 Eur, základ dane predstavoval 2 929 Eur. Matka bola zamestnaná vo firme MKEM s. r. o., Z. XX, F. Z. s čistým mesačným príjmom 400 Eur. V tom čase pľnoletý U. bol študentom Strednej odbornej školy v F. Z., mal. Z. bol študentom 2.ročníka gymnázia a mal. G. bola žiačkou 9.ročníka základnej školy. Mal. G. bola žiačkou 6.ročníka a mal. Y. a mal. Y. žiačkami 5.ročníka základnej školy. V súčasnej dobe syn U. je zamestnaný, čím rodičom voči nemu zanikla vyživovacia povinnosť. Pľnoletý Z. je študentom 1.ročníka Prírodovedeckej fakulty H. v M. a pľnoletá G. je žiačkou 3.ročníka gymnázia. Mal. G. je žiačkou 9.ročníka a mal. Y. a mal. Y. sú žiačkami 8.ročníka základnej školy. Otec je vo výkone trestu odňatia slobody a jeho príjem v zariadení je minimálny. Za rok 2013, t. j. od septembra do decembra 2013 predstavovala čistá mzda otca 175,94 Eur, z ktorej mu boli realizované zrážky na základe prebiehajúcich exekúcií na výživné. Otec mal. detí vykonáva nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 28 mesiacov, lebo bol právoplatne odsúdený pre spáchanie prečinu zanedbania povinnej výživy a predpokladaný koniec trestu je 30. 11. 2015. Matka je naďalej zamestnaná v spoločnosti MKEM, s. r.o., F. Z. s čistým mesačným príjmom 542,87 Eur mesačne.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že príjmové pomery matky, či náklady na zabezpečenie výživy u mal. detí sa podstatne nezmenili. Mal. deti oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu sú žiačkami vyšších ročníkov základnej školy. Vzhľadom na situáciu, že otec je vo výkone trestu odňatia slobody, stráca objektívnu možnosť zabezpečiť si vyšší príjem a v súčasnej dobe otec má príjem len z práce vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý je minimálny.

Za takéhoto stavu odvolací súd dospel k záveru, že zodpovedajúco schopnostiam a možnostiam otca v zmysle ust. § 75 ods. 1, § 62 ods. 1 - 4 Zákona o rodine, ktoré správne citoval v dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvého stupňa je dôvodné znížiť vyživovaciu povinnosť otca tak ako je to uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

Odvolačný súd zároveň zdôrazňuje, že ako náhle sa zmenia pomery na strane otca, tzn., že bude ukončený výkon trestu odňatia slobody, situácia sa zmení a matke nič nebráni podať návrh na zvýšenie výživného a otcova povinnosť je všemožne sa snažiť, aby zabezpečil výživné pre deti primerané ich veku a potrebám, keďže ide o deti školopovinné.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Ide o konanie, ktoré súd mohol začať aj bez návrhu. Odvolací súd je toho názoru, že v zmysle ust. § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p. v takýchto konaniach žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Preto aj pri aplikácii ust. § 224 ods. 1 O. s. p. odvolací súd o náhrade trov celého konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.